

Notat om Aarhus Kommunes erfaringer med socialtilsynets brug af whistleblowerordning

6. april 2021
Side 1 af 2

På baggrund af drøftelser i DASSOS har Sociale Forhold og Beskæftigelse i Aarhus Kommune udarbejdet dette notat, der beskriver forvaltningens erfaringer med socialtilsynets whistleblowerordning.

Kort om socialtilsynets whistleblowerordning

Socialtilsynets whistleblowerordning giver beboere, pårørende, ansatte og andre mulighed for at rette henvendelse, hvis de oplever bekymrende forhold i et tilbud. Personer, der henvender sig til socialtilsynet, kan være anonyme uanset om deres identitet er kendt af socialtilsynet. Når socialtilsynet modtager en henvendelse om bekymrende forhold i et bestemt tilbud, skal socialtilsynet tage stilling til, hvilken reaktion henvendelsen giver anledning til.

Socialtilsynet skal tilrettelægge den nærmere undersøgelse af en henvendelse på en måde, som sikrer den ønskede anonymitet. Hvis undersøgelsen fx sker i forbindelse med et tilsynsbesøg, skal besøget fremstå som værende af en mere generel karakter.

Socialtilsynet må ikke oplyse over for tilbud eller andre, at det har modtaget en anonym henvendelse. Den, der har henvendt sig anonymt til socialtilsynet om et bekymrende forhold i tilbuddet, har, helt eller delvist - efter eget ønske - mulighed for at fravige kravet om anonymitet.

Aarhus Kommunes erfaringer

Sociale Forhold og Beskæftigelse har de seneste år været i tæt dialog med Socialtilsyn Midt, som har ført intensiveret tilsyn med flere af kommunes tilbud inden for voksenhandicapområdet.

I den forbindelse har forvaltningen flere gange oplevet, at Socialtilsyn Midt i deres vurdering af tilbuddene har lagt vægt på oplysninger, som tilsynet formodes at have opnået gennem anonyme henvendelser. Nogle gange har tilsynet kunne oplyse, at det er en whistleblowerhenvendelse, der er baggrund for deres henvendelse, men ikke yderligere om indholdet mv. Det har i flere tilfælde været vanskeligt for forvaltningen at reagere på de kritikpunkter, som tilsynet rejser, fordi socialtilsynet eksempelvis ikke kan oplyse, hvilke borgere deres kritik omhandler eller hvorfra kritikken stammer.

Konkret har forvaltningen oplevet, at Socialtilsyn Midt i forbindelse med en agterskrivelse rejser kritik af, at et tilbud giver en borger den forkerte medicindosis. Det er vanskeligt for forvaltningen at reagere på den rejste kritik samt komme med vores perspektiver, når vi hverken kan få oplyst hvem den evt. berørte borger er, typen af eller tidspunktet for den eventuelle

SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

Faglig Understøttelse og Kvalitetssikring

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Sagsbehandler:
SW

fejlmedicinering. I værste fald ville det kunne føre til, at en evt. medicinfejl ikke kan findes og rettes og under alle omstændigheder spildes der kostbar tid på at lede i alle medicinkort og dokumentation på alle eller mange borgere, før man finder frem til den mulige problemstilling.

6. april 2021
Side 2 af 2

I forhold til andre og samme tilbud er der flere af tilsynets anmodninger om redegørelser, der synes at bero på whistleblowerhenvendelser (i enkelte tilfælde er det også blevet bekræftet). Dette drejer sig om kritik af ledere, medarbejdere (kolleger) eller konkrete handlinger overfor borgere. Her har det også flere gange været umuligt at få konkretiseret og perspektiveret kritikken pga. den måde, tilsynet håndhæver retten til anonymitet på.

Derudover er det generelt oplevelsen, at Socialtilsyn Midt lægger uforholdsmæssigt stor vægt på de oplysninger og perspektiver, som de modtager via anonyme henvendelser selvom det ikke i sådanne sager er mulighed for den triangulering, som tilsynet ellers anvender for at sikre, at et spørgsmål bliver belyst fra flere sider og eventuelle misforståelser bliver opklaret.

Når dette ikke er tilfældet, kommer det bl.a. til udtryk ved, at tilbuddet/forvaltningen ofte bliver bedt om flere redegørelser og besvarelse af mange spørgsmål, som kan være svære at afgrænse og præcisere.

For at både tilsyn og kommuner anvender tid og faglige ressourcer fornuftigt, er det vigtigt, at socialtilsynet er tydelige og afklarede om, hvilken vægt der er lagt på en anonym henvendelse, og kun hemmeligholder den del af informationerne, som det er vigtig for den, der har henvendt sig at hemmeligholde. Så udsagn fra anonyme henvendelser ikke får mere vægt end de kan bære. Dette er særligt vigtigt, når indholdet ikke kan verificeres.

Det vil være ønskeligt, at der fortsat var mulighed for at være anonym som whistleblower til socialtilsynet, men at ordningen gav mulighed for, at socialtilsynet i højere grad kunne oplyse tilbuddet om, at de havde modtaget en whistleblowerhenvendelse og at de er ved at undersøge om de kan verificere indholdet i henvendelse. En sådan ændring i ordningen vil styrke kritikken samt muligheden for at tilbuddet kan rette op, hvor kritikken er berettiget og tilbagevise den, hvor den ikke er det. På den måde vil tilsynet nemlig få muligheden for i højere grad at kunne konkretisere og perspektivere den kritik, de har modtaget.

En sådan mindre ændring i ordningen vil styrke retssikkerheden, men nok så vigtigt, vil det styrke både tilsynets og kommunernes mulighed for at rette fejl og styrke kvaliteten i arbejdet med de borgere, det hele handler om.